

Streszczenie rozprawy doktorskiej Mgr Marcina Kamińskiego /j.polski/ pt: „Rola prawa ochrony konkurencji Unii Europejskiej w liberalizacji i zmianach sektora energetycznego”

Sektor energetyczny w Unii Europejskiej przeszedł w ostatnich latach transformację. Na w pełni zmonopolizowanych przez państwo rynkach energii elektrycznej oraz gazu ziemnego wprowadzono nowe zasady zmierzające do wdrożenia reguł konkurencji. Proces przechodzenia z ustroju monopolistycznego do rynku zapewniającego, przynajmniej w zakresie działalności niezwiązanej bezpośrednio z infrastrukturą, konkurencję pomiędzy przedsiębiorstwami został nazwany liberalizacją. Miała ona zostać wprowadzona w ramach regulacji sektorowych tworzących zasady funkcjonowania rynków. Od początku i poprzez cały proces liberalizacji Komisja Europejska w bardzo dużym zakresie wykorzystywała prawo ochrony konkurencji Unii Europejskiej. Pierwsze dwie dekady XX wieku przyniosły wiele postępowań z zakresu tej dziedziny prawa, które dotyczyły praktyk wielu podmiotów, głównie posiadających pozycję dominującą w poszczególnych państwach członkowskich. Pokłosiem tych postępowań jest występująca sytuacja, w której część zasad prowadzenia działalności w sektorze energetycznym wynika nie z przyjętych regulacji, lecz z wyników postępowań z zakresu prawa ochrony konkurencji.

Ekstensywne wykorzystanie prawa ochrony konkurencji w sektorze energetycznym niesie ze sobą wiele pytań badawczych. Niniejsza praca skupia się na trzech aspektach przedmiotowego zagadnienia, które odnoszą się do przeszłości, teraźniejszości oraz przyszłości. Analiza przyjmowanych decyzji pozwala na określenie funkcji, które prawo ochrony konkurencji odegrało w przeszłości w liberalizacji sektora energetycznego. Jego zastosowanie nie ograniczyło się do stymulowania rozwoju konkurencji, lecz służyło także wypełnianiu luk regulacyjnych, a nawet wzmocnieniu konkurencji wychodzącemu poza wprowadzone regulacje, a czasem ich egzekwowaniu. Przyjęty sposób postępowania polegający na przyjmowaniu głównie decyzji zobowiązujących doprowadził do powstania szczegółowych zasad o charakterze quasi-regulacyjnym dotyczących działalności przedsiębiorstw energetycznych, które wynikają z praktyki decyzyjnej. Niektóre z tak przyjętych reguł miały charakter tymczasowy, inne zaś pozostały stałe. Taki wciąż istniejący sposób działania Komisji należy ocenić negatywnie z wielu powodów, w tym zwłaszcza z perspektywy pewności prawa.

Transformacja sektora energetycznego nie zakończyła się. Będzie się ona odbywać w kolejnych dekadach. Licznie wprowadzane regulacje sektorowe tworzą coraz to bardziej szczegółowe zasady funkcjonowania dla przedsiębiorstw, w tym dotyczących rozwoju odnawialnych źródeł

energii. Biorąc pod uwagę rozwój regulacji, dysertacja opowiada także o obecnej i przyszłej roli prawa ochrony konkurencji w sektorze energetycznym. Możliwość zastosowania obu dziedzin prawa do takich samych stanów faktycznych budzi naturalne pytania o wzajemne relacje między nimi. W takich sytuacjach prawo ochrony konkurencji może znaleźć zastosowanie, jednak powinno ograniczać się do utrwalonych zasad i odejść od pełnionych w przeszłości funkcji quasi-regulacyjnych. Aby w przyszłości rola prawa ochrony konkurencji w sektorach regulowanych była bardziej klarowna zaproponowano trzy postulaty *de lege ferenda*. W ocenie autora pracy korzystne dla systemu prawa Unii Europejskiej byłoby wyposażenie organów regulacyjnych w skuteczne uprawnienia do korygowania i przeciwdziałania naruszeniom regulacji sektorowych oraz wprowadzenie jasnego podziału kompetencji w ramach regulacji sektorowych. Jednocześnie w ramach stosowania prawa ochrony konkurencji w sektorach regulowanych Komisja powinna ograniczyć użycie decyzji zobowiązujących. Przyjęcie powyższych postulatów poprawiłoby otoczenie prawne związane nie tylko z zastosowaniem prawa ochrony konkurencji w sektorze energetycznym, ale także w innych sektorach regulowanych, w tym w stanowiącym ogromne wyzwanie sektorze cyfrowym.